

پادآور

مروری کوتاه بر زندگی شهید دکتر علی لاریجانی

بنده خدا

بازخوانی مسیر زندگی شهید دکتر علی لاریجانی
از ریشه‌های علمی تا مسئولیت‌های کلان کشور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلاتَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أحياءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

با کمال تأسف خبر دردناک شهادت آقای دکتر علی لاریجانی دبیر شورای عالی امنیت ملی و نماینده رهبری در آن شورا، و فرزند برومند و بعضی همکاران ایشان را دریافت کردم. ایشان فردی عالم، دوراندیش، هوشمند، متعهد و دارای تجاربی متنوع در عرصه‌های گوناگون سیاسی، نظامی، امنیتی، فرهنگی و مدیریتی بودند. قریب پنج دهه نقش آفرینی در لایه‌های مختلف نظام اسلامی، از ایشان چهره‌ای ممتاز ساخته بود. بی‌شک ترور چنین شخصیتی نشان از میزان اهمیت او و بغض دشمنان اسلام نسبت به او دارد. اسلام‌ستیزان بدانند ریختن این خونها به پای درخت تناور نظام اسلامی صرفاً آن را قویتر میسازد و البته هر خونی، خون بهائی دارد که قاتلین جنایتکار شهیدان باید بزودی آن را بپردازند. اینجانب این ضایعه را خدمت همسر گرامی و سائر فرزندان آن بزرگوار و همچنین سائر وابستگان علی‌الخصوص جناب آیت‌الله آملی لاریجانی صمیمانه تسلیت عرض می‌نمایم و برای آن سفرکردگان از درگاه حضرت حق جل و علا، علو درجاتشان را خواستارم.

سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای

۲۶ اسفند ۱۴۰۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خبر تلخ شهادت بنده صالح و مجاهد، سیاستمدار خردمند و متعهد، دبیر با درایت شورای عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، جناب آقای دکتر علی لاریجانی رضوان الله تعالی علیه در این روزهای پرفتنه که دستان پلید استکبار جهانی به خون پاک هزاران تن از هم‌میهنان و تهاجم گسترده به کشور عزیزمان آلوده است، داغی مضاعف و مصیبتی بزرگ است. «إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ».

جناب آقای دکتر علی لاریجانی رحمة الله علیه، شخصیت برجسته و اندیشمند فرزانه‌ای بود که در دامان بیت شریف مرجعیت، تربیت یافت و در سایه شجره مبارکه استاد متفکر و اسلام‌شناس عالی قدر، مرحوم آیت الله شهید مطهری قدس سره الشریف بالید و تمام عمر با برکت خود را مصروف اعتلای اسلام و ایران کرد و در این مسیر نورانی، همه فراز و نشیب‌ها و ناملایمات و بی‌مهری‌ها را با صبر و بصیرت، تحمل کرد و از راه و هدف و آرمان‌های متعالی خود کناره نگرفت و در نهایت، سرمایه جان مطهر خود را بر سر این آرمان‌ها گذارد و به دست اشقیای پلید زمانه، به شرف شهادت نائل آمد و در سحرگاه ماه مبارک رمضان به لقای الهی واصل شد. مقام عظیم شهادت بر چنین انسان والا و سعادت‌مند و بزرگووار، مبارک و گووارا باد. خداوند مهربان این شهید سعید و فرزند برومند او و همه همراهانش و همچنین فرمانده قهرمان بسیج مستضعفان، سردار سرلشگر شهید غلامرضا سلیمانی رحمة الله علیه که او نیز از عناصر بسیار شریف و متعهد و خدوم جمهوری اسلامی ایران بود و همه شهدای عزیز این جنگ تحمیلی و تمامی شهیدان راه حق و فضیلت را با اولیای طاهرین علیهم السلام محشور فرماید و به بازماندگان معزز آنان صبر و اجر و سلامت و سعادت، عنایت فرماید. به بیوت محترم آیت الله العظمی آقای حاج میرزا هاشم آملی قدس سره الشریف و مرحوم آیت الله شهید استاد مطهری رضوان الله علیه و همه خاندان مصاب، صمیمانه تسلیت عرض می‌کنم و از خداوند قهار منتقم، قطع دست اجانب و اشرار و استکبار را مسئلت می‌کنم. بارالها در ظهور حیات بخش حضرت بقية الله الأعظم ارواحنا له الفداء که مایه فرج و نجات بشریت است، تعجیل فرما و دل‌های داغدار و مصیبت‌زده ملت بزرگ و مجاهد ایران را آرامش و التیام بخش.

والسلام علی جمیع عباد الله الصالحین
حسین المظاهری

از نجف تا ملکوت

● تبار فقاقت

علی در سیزدهمین روز از خردادماه سال ۱۳۳۶ خورشیدی، در خانه‌ای که عطر کتاب و ذکر در آن موج می‌زد، در شهر مقدس نجف اشرف به دنیا آمد. پدرش، آیت‌الله العظمی میرزا هاشم آملی، از مراجع بنام حوزه‌های علمیه نجف و قم بود و زهد و پارسایی‌اش زبانزد بود و برادرانی داشت که هر یک بعدها در سپهر سیاسی و علمی ایران درخشیدند. اصالت خانوادگی او به لاریجان آمل، روستای «پردمه» در هفتاد کیلومتری شهر آمل برمی‌گردد؛ سرزمینی که مردمانش به صلابت و ایمان شهره‌اند. دوران کودکی علی اما در کوچه‌پس‌کوچه‌های نجف و در سایه‌سار حرم مطهر امیرالمؤمنین (ع) سپری شد که این پیوند با کانون تشیع شالوده فکری او را بر مبنای ولایت و فقاقت استوار ساخت. در اوایل دهه چهل هم، زمانی که علی ۶ سال داشت، با خانواده‌اش به قم مهاجرت کرد و آغاز فصل جدید زندگی او در کانون مبارزات انقلابی ایران رقم خورد.

● هجرت از دنیای ریاضی به ساحت اندیشه

علی لاریجانی تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در قم گذراند و در دوران دبیرستان، نبوغ خود را در دروس فنی و ریاضی نشان داد. او با رتبه‌ای ممتاز در رشته علوم کامپیوتر وارد دانشگاه صنعتی شریف شد و در کنار تحصیل علم اما به صفوف مبارزان مذهبی پیوست و تحت تأثیر آموزه‌های امام خمینی (ره) و متفکرانی چون شهید مطهری قرار گرفت. ذهن جست‌وجوگر علی به فرمول‌های ریاضی و کدهای برنامه‌نویسی محدود نماند. او تشنه یافتن پاسخ‌های بنیادین برای پرسش‌های هستی‌شناختی بود و پس از فراغت از تحصیل در مقطع کارشناسی، مسیری متفاوت را برگزید؛ لاریجانی به دانشگاه تهران رفت تا در محضر اساتید بزرگ، فلسفه بیاموزد و کارشناسی ارشد و سپس دکتری خود را در رشته فلسفه غرب دریافت کرد. نوعی دگردیسی تحصیلی که از او شخصیتی ساخت که در تحلیل‌های سیاسی‌اش، همواره ردپایی از منطق ریاضی و عمق فلسفی به جای گذاشت.

● پیوند با بیت شهادت و آرمان‌های انقلاب

نقطه عطف زندگی شخصی و سیاسی علی لاریجانی، وصلت با خانواده استاد شهید مرتضی مطهری بود. ازدواج با دختر یک متفکر، نویسنده و از رهبران فکری انقلاب اسلامی ایران که تنها یک پیوند خانوادگی به شمار نمی‌رفت و باعث ایجاد یک قرابت فکری عمیقی شد. لاریجانی در آن سال‌ها، بیش از پیش با اندیشه‌های حکیمانه شهید مطهری مانوس شد و به یکی از مروجان آثار و دیدگاه‌های ایشان بدل گشت. با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ نیز لاریجانی جوان که به تازگی تحصیلات خود را به پایان رسانده بود، بلافاصله وارد عرصه خدمت شد و از نخستین کسانی بود که به ندای حضرت امام (ره) لبیک گفت و در نهادهای نوپای انقلابی مشغول به کار شد.

● از سپاه تا جبهه‌های نبرد

با آغاز جنگ تحمیلی، علی لاریجانی که در آن زمان در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مسئولیت‌های حساسی را بر عهده داشت، راهی جبهه‌ها شد. او در دوران دفاع مقدس، نقشی کلیدی در سازماندهی توانمندی‌های لجستیک و استراتژیک سپاه ایفا کرد. دورانی حساس که نهادهای نوپای نظامی نیاز مبرمی به جذب نیروهای تحصیل‌کرده داشتند و فعالیت او در بخش‌های ستادی سپاه در همان مقطع، به او دیدی واقع‌بینانه از مفهوم امنیت ملی و دفاع داد. علی لاریجانی

در آن سال‌ها تا سطح جانشینی ستاد کل سپاه پاسداران ارتقا یافت و تجربه گران‌بهایی در مدیریت بحران و فرماندهی راهبردی کسب کرد که بعدها در شورای عالی امنیت ملی به کارش آمد.

● معمار نوین رسانه ملی

پس از پایان جنگ و دوره‌ای کوتاه از مسئولیت در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (در دولت پنجم)، فصل درخشان مدیریتی لاریجانی با حکم مقام معظم رهبری در سازمان صدا و سیما آغاز شد. در سال ۱۳۷۲، او ریاست سازمانی را بر عهده گرفت که نیازمند یک تحول ساختاری و محتوایی عظیم بود. لاریجانی به مدت ده سال (تا ۱۳۸۳)، سکان رسانه ملی را در دست داشت. در این دوران، او «معماری نوین رسانه» را کلید زد. راه‌اندازی شبکه‌های متعدد استانی، شبکه‌های تخصصی و شبکه‌های برون‌مرزی محصول نگاه استراتژیک او به مقوله جنگ نرم و دیپلماسی رسانه‌ای بود. او صدا و سیما را از یک تشکیلات محدود، به یک دانشگاه عمومی و ابزاری قدرتمند برای تبیین گفتمان انقلاب اسلامی تبدیل کرد و تولید سریال‌های فاخر تاریخی و مذهبی که شناسنامه فرهنگی نظام محسوب می‌شوند، در دوران ریاست او بر صدا و سیما شتابی دوچندان گرفت و حتی دوران طلایی موسیقی ایران به صدا و سیما لاریجانی بر می‌گردد.

● در میانه کارزار دیپلماسی و امنیت

با روی کار آمدن دولت نهم در سال ۱۳۸۴، علی لاریجانی به عنوان دبیر شورای عالی امنیت ملی و مسئول ارشد پرونده هسته‌ای ایران منصوب شد. از حساس‌ترین برهه‌های تاریخ معاصر ایران که لاریجانی با تکیه بر «دیپلماسی هوشمندانه»، تلاش کرد تا ضمن حفظ دستاوردهای هسته‌ای و عزت ملی، از اجماع جهانی علیه ایران جلوگیری کند و در راستای پیوند میان «عقلانیت فلسفی» و «واقع‌گرایی دیپلماتیک» بکوشد. مذاکرات او با خاویر سولانا، مسئول وقت سیاست خارجی اتحادیه اروپا، هنوز هم به عنوان نمونه‌ای از ایستادگی در عین مذاکره در متون سیاسی تدریس می‌شود. او که در این جایگاه با زبان فلسفه و در قالب منطقی از کبان فناوری بومی دفاع کرد و بر سر آن میز مذاکره حقوق هسته‌ای ایران را با عنوان حقی مسلم تثبیت کرد.

● دوازده سال بر کرسی قانون‌گذاری

در سال ۱۳۸۷، لاریجانی با رأی مردم قم به مجلس شورای اسلامی راه یافت و به مدت ۱۲ سال متوالی (دوره هشتم، نهم و دهم)، ریاست قوه مقننه را بر عهده گرفت. رکورددار ریاست بر مجلس در تاریخ جمهوری اسلامی که می‌گویند در آن دوران، نقش «نخ تسبیح» جریان‌های مختلف سیاسی را ایفا کرد و با سعه صدر و نگاهی فرا جناحی، توانست مجلس را به کانون تصمیم‌گیری‌های بزرگ تبدیل کند. مدیریت فرآیند قانونی مذاکرات هسته‌ای در مجلس، مدیریت بحران‌های اقتصادی و نظارت بر حسن اجرای قوانین، از جمله چالش‌هایی بود که او در آن جایگاه از سر گذراند. علی لاریجانی همواره تأکید داشت که مجلس باید «ریل‌گذار» باشد و اعتقاد حامیان وی این بود که در این مسیر توانسته، تعامل میان قوا را به بالاترین سطح خود برساند. در عین حال مشی مدیرانه و ولایت‌مداری او در مجلس، همواره مورد وثوق و تمجید رهبر معظم انقلاب بود.

● مشاوره امین در سال‌های پایانی

پس از پایان دوران ریاست مجلس در سال ۱۳۹۹، لاریجانی با حکم حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان مشاور مقام معظم رهبری و عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام منصوب شد. تمرکز او در این سال‌ها بر پرونده‌های راهبردی نظیر توافق ۲۵ ساله با چین و برنامه‌های استراتژیک نظام بود و همواره به عنوان یک «ذخیره نظام» و مردی برای روزهای سخت شناخته می‌شد. علی لاریجانی سرانجام در اسفندماه سال ۱۴۰۴ مورد هدف تروریسم دولتی آمریکا قرار گرفت و به آرزوی دیرینه خود، یعنی پیوستن به قافله شهدا و هم‌زمان قدیمی‌اش، نائل آمد. شهادتی که برایش و به اعتقادش چیزی جز سعادت نبود. آنطور که در واکنش به تعیین جایزه ۱۰ میلیون دلاری آمریکا برای ارائه اطلاعات درباره وی گفت: «امام حسین علیه‌السلام فرمودند: من مرگ را جز سعادت نمی‌بینم و زندگی با ستمگران را جز ملال و خواری نمی‌دانم.»

لاریجانی در آینه اعتماد رهبری

در بررسی کارنامه و جایگاه چهره‌های اثرگذار در جمهوری اسلامی ایران، یکی از مهم‌ترین منابع برای شناخت دقیق ابعاد شخصیتی و مدیریتی آنان، بیانات و ارزیابی‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی است. چراکه در منظومه فکری و مدیریتی نظام جمهوری اسلامی، نگاه رهبر شهید انقلاب به مسئولان و کارگزاران، تنها یک ارزیابی سیاسی یا اداری نیست، بلکه نوعی روایت از نقش‌آفرینی آنان در مسیر پیشبرد آرمان‌های انقلاب اسلامی به شمار می‌آید. از همین منظر، مرور بیانات و تعبیرات امام شهید حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای درباره علی لاریجانی، تصویری روشن از جایگاه علمی، مدیریتی و انقلابی این چهره برجسته در ساختار جمهوری اسلامی ارائه می‌دهد. بررسی دقیق بیانات و احکام صادر شده از سوی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در طول چهار دهه گذشته نشان می‌دهد که علی لاریجانی همواره یکی از چهره‌های مورد اعتماد، صاحب‌نظر و گره‌گشا در نگاه معظم‌له بوده است. اعتمادی که نه تنها در سپردن مسئولیت‌های خطیر، بلکه در تعابیر منحصر به فردی که ایشان در توصیف شخصیت و عملکرد لاریجانی به کار برده‌اند، تجلی یافته است.

● تجدید حیات رسانه ملی؛ مدیریت پرتلاش و مبتکرانه

نخستین فراز مهم از نگاه ویژه رهبر معظم انقلاب به علی لاریجانی را باید در حکم انتصاب و متعاقب آن، پیام تقدیر ایشان در پایان دوره ۱۰ ساله ریاست لاریجانی بر سازمان صداوسیما جست‌وجو کرد. رهبر انقلاب در سال ۱۳۷۳، لاریجانی را با توجه به «سوابق روشن در عرصه‌های فرهنگی و اجرایی» به ریاست این سازمان منصوب کردند و فراز مهم‌تر اما در سال ۱۳۸۳ و در پایان این مأموریت ده ساله رقم خورد. آنطور که ایشان فرمودند: «برای من رفتن آقای لاریجانی فی‌نفسه یک خسارت است، واقعاً شخصیت ایشان، دوست و برادر عزیز ما... با ایشان دوستیم، با ایشان برادریم، با ایشان رفیقیم. به هر حال این یک کمبود است برای ما، اما لکن خب دیگر حالا، جریان کار اینجوریست. امیدواریم میدان برای تازه نفس‌ترها و کسانی که آمادگی دارند در این میدان کاری وارد بشوند، باز باشد.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین در نامه‌ای تاریخی و سرشار از تحسین، مدیریت علی لاریجانی در صداوسیما را «مدیریتی پرتلاش، مبتکرانه و سرشار از دستاورد» توصیف کردند و تأکید ایشان این بود که در دوران لاریجانی، سازمان صداوسیما از یک نهاد محدود، به «رسانه‌ای ملی و گسترده» تبدیل شد که توانست جبهه فرهنگی نظام را در برابر تهاجمات خارجی تقویت کند. تعبیر «مدیر مبتکر» نیز از سوی رهبری، نشان‌دهنده قدرت تحول‌آفرینی لاریجانی در ساختارهای سنتی و تبدیل آن‌ها به نهادهای کارآمد و مدرن بود.

● دیده‌بان امنیت ملی؛ هوشمندی در تلاطم‌های

دیپلماتیک
با تغییر سنگر فعالیت از صداوسیما به شورای عالی

بارها نسبت به تخریب چهره‌های خدوم نظام هشدار می‌دادند. در مواردی که سیل تهمت‌ها به سوی افرادی همچون لاریجانی روانه می‌شد، ایشان با استفاده از تعبیری همچون «شخصیت محترم و کارآمد»، به صورت غیرمستقیم بطلان این تهمت‌ها را اعلام می‌کردند. حمایت‌هایی که برخاسته از شناخت عمیقی بود که رهبر شهید انقلاب از تقوای سیاسی و اخلاص لاریجانی در انجام وظایف محوله داشتند.

● لاریجانی؛ نمونه‌ای از ثبات در خدمت

در مجموع، نگاه امام شهید حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به علی لاریجانی، نگاهی مبتنی بر «قدرشناسی از تخصص، تجربه و وفاداری» بود. از منظر ایشان، او مدیری بود که در دوران صداوسیما «فرهنگ‌ساز»، در دوران امنیت ملی «سپر دفاعی» و در دوران مجلس «قانون‌گذار حکیم» بوده است. تعبیری که لاریجانی را در منظومه فکری رهبری، یکی از استوانه‌های مدیریتی کشور محسوب می‌کرد. او که هوش سرشار خود را صرف خدمت به آرمان‌های بلند نظام کرد و همواره به عنوان مشاور امین و بازویی توانمند برای ولایت تا آخر باقی ماند. آنطور که آیت‌الله سید مجتبی حسینی خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی نیز در پیام تسلیت شهادت علی لاریجانی، از خدمات وی تقدیر کردند و او را عالم، دوراندیش، هوشمند، متعهد و دارای تجاربی متنوع در عرصه‌های گوناگون سیاسی، نظامی، امنیتی، فرهنگی و مدیریتی دانستند. لاریجانی به اعتقاد رهبر سوم انقلاب، قریب پنج دهه در لایه‌های مختلف نظام اسلامی، نقش آفرینی کرد و تبدیل به چهره‌ای ممتاز شد.

۱۳۹۹ با صدور حکمی، او را به عنوان «مشاور رهبری» و «عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام» منصوب کردند. تعبیری که در این حکم به کار رفت، بسیار پرمعنا بود؛ ایشان از «تجارب ارزنده در مدیریت‌های عالی در بخش‌های مختلف» یاد کردند. این نگاه نشان می‌دهد که از منظر رهبر شهید انقلاب، علی لاریجانی نه تنها یک مهره سیاسی، بلکه یک «ذخیره استراتژیک» برای نظام بود. همچنین انتصاب او به عنوان مسئول پیگیری سند همکاری‌های راهبردی ایران و چین، نشانه‌ای عیان از اعتماد رهبری به قدرت دیپلماسی و نگاه راهبردی او بود. می‌گویند رهبری در بسیاری از جلسات غیرعلنی و مشورتی نیز وزانت علمی و استدلال‌های منطقی لاریجانی را به عنوان الگویی از یک مسئول تراز جمهوری اسلامی که سخنش بر پایه مطالعه و دقت است، مورد توجه قرار داده‌اند.

● تجلی «عقلانیت انقلابی» در کلام رهبری

اگر بخواهیم نخ تسبیح دیدگاه‌های رهبر معظم انقلاب درباره علی لاریجانی را بیابیم، به واژه «عقلانیت» می‌رسیم. رهبر شهید انقلاب همواره بر ضرورت ترکیب شور انقلابی با شعور عقلانی تأکید داشته‌اند. از نگاه ایشان، لاریجانی شخصیتی بود که عقلانیت فلسفی را با ضرورت‌های اجرایی پیوند زده است. در نگاه معظم‌له، لاریجانی مسئولی بود که ثبات قدم داشت، اهل کار کارشناسی بود و فصل‌الخطاب را می‌شناسد.

● حمایت در برابر بی‌تقوای‌های سیاسی

یکی از فرازهای کمتر گفته شده در رابطه رهبر معظم انقلاب و لاریجانی، حمایت‌های پنهان و آشکار ایشان در برابر تخریب‌ها بود. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

امنیت ملی، فصل جدیدی از اعتماد رهبری به علی لاریجانی آغاز شد. در دورانی که پرونده هسته‌ای ایران در حساس‌ترین پیچ تاریخی خود قرار داشت و رهبر معظم انقلاب، لاریجانی را به عنوان نماینده خود در این شورا منصوب کردند. ایشان در دیدارهای مختلف، نگاه لاریجانی در مذاکرات را نگاهی «مبتنی بر حکمت و عزت» قلمداد می‌کردند. هوشمندی لاریجانی در درک معادلات قدرت جهانی و پایبندی او به خطوط قرمز ترسیم شده از سوی رهبری، سبب شد که ایشان بارها از روند منطقی و مستدل مدیریت پرونده‌های کلان امنیتی توسط وی ابراز رضایت کنند. از منظر رهبر انقلاب، لاریجانی فرستاده‌ای بود که هم زبان دنیا را می‌فهمید و هم بر اصول انقلاب کمترین معامله‌ای نمی‌کرد.

● دوازده سال سکانداری بهارستان؛ صبر، حلم و تدبیر

طولانی‌ترین دوران ریاست بر قوه مقننه در تاریخ جمهوری اسلامی، آزمونی بزرگ برای علی لاریجانی بود که نگاه رهبری را بیش از پیش به خود جلب کرد. رهبر معظم انقلاب در پیام‌های آغازین دوره‌های هشتم، نهم و دهم مجلس شورای اسلامی، همواره بر نقش کلیدی مدیریت مجلس تأکید داشتند. در دوران پرفراز و نشیب ریاست لاریجانی، به‌ویژه در سال‌های سخت تحریم و تلاطم‌های سیاسی داخلی، رهبر انقلاب از عملکرد مجلس در بسیاری از مقاطع حمایت کردند. ایشان بارها در دیدارهای نمایندگان، از «حلم و وقار» رئیس مجلس در مواجهه با چالش‌ها تقدیر کردند.

● مشاور امین و تجربه‌ای برای آینده

پایان دوران دوازده‌ساله مجلس، پایان مأموریت‌های بزرگ لاریجانی نبود. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در خرداد

روایت یک مدیر مدبر

از نجف تا بهارستان؛ از ریاضیات و فلسفه تا امنیت و قانون‌گذاری. علی لاریجانی، دومین پسر یک مرجع تقلید، داماد شهید مطهری، و چهره‌ای یگانه در جمهوری اسلامی که ردپایش را در رسانه، شورای عالی امنیت ملی و دوازده سال ریاست مجلس می‌توان دنبال کرد. این داده‌نما مروری است بر شناسنامه تحصیلات، زیست‌بوم و سبب مسئولیت‌های او در سه دهه اخیر.

شناسنامه، خانواده و خاستگاه

مذهب:
شیعه

دین:
اسلام

محل تولد:
نجف، عراق

تاریخ تولد:
۱۳ خرداد ۱۳۳۶

نام:
علی اردشیر لاریجانی

پدر: آیت‌الله العظمی میرزا هاشم آملی از منطقه لاریجان آمل در استان مازندران
جایگاه پدر: از مراجع بزرگ تقلید و اساتید برجسته فقه و اصول در حوزه‌های علمیه نجف و قم
نسبت‌های مهم خانوادگی:
برادرانش، محمدجواد، صادق، باقر و فاضل لاریجانی
پدر همسر: مرتضی مطهری
ازدواج: در سن ۲۰ سالگی (۱۳۵۶) با فریده مطهری
فرزندان: چهار فرزند (دو دختر به نام‌های فاطمه و سارا و دو پسر به نام‌های مرتضی و محمدرضا)

آغاز مسئولیت‌های اجرایی

۱۳۶۰ تا ۱۳۶۱: رئیس واحد مرکزی خبر
۱۳۶۵ تا ۱۳۶۸: معاونت حقوقی سپاه پاسداران
۱۳۷۱ تا ۱۳۷۲: وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۳۷۲ تا ۱۳۸۳: ریاست صداوسیما

تحصیلات

کارشناسی علوم کامپیوتر و ریاضی دانشگاه صنعتی شریف (۱۳۵۹ ش)
کارشناسی ارشد فلسفه دانشگاه تهران (۱۳۶۷ ش)
دکتری فلسفه دانشگاه تهران (۱۳۷۴ ش)

زیست‌بوم خانوادگی و محل زندگی

- نجف: محل تولد و آغاز زندگی تا ۶ سالگی
- قم: کانون رشد، تحصیل و تداوم زیست‌حوزه خانواده
- تهران: میدان اصلی تجربه مدیریتی و سیاسی

نهادهای بالادستی و مشورتی

- عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی
- عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام
- مشاور عالی رهبر انقلاب در مقطعی از دوره‌های اخیر

ریاست و نمایندگی مجلس شورای اسلامی

- نماینده مردم قم: از ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۹
- سه دوره پیاپی: (مجلس هشتم، مجلس نهم، مجلس دهم)
- رئیس مجلس هشتم
- رئیس مجلس نهم
- رئیس مجلس دهم

دبیر شورای عالی امنیت ملی

- دوره نخست: ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶
- دوره بعدی: انتصاب مجدد در سال ۱۴۰۴
- نقش: حضور در سطح عالی تصمیم‌سازی امنیت ملی
- محور اصلی دوره: پرونده هسته‌ای و مدیریت تنش‌های بین‌المللی

نامزد ریاست جمهوری

- در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۴ به عنوان نامزد ثبت‌نام کرد و در میان هفت نامزد، رتبه ششم را به دست آورد.
- در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ نیز ثبت‌نام کرد اما صلاحیتش از سوی شورای نگهبان احراز نشد.

آرامگاه

در جوار حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (س)، در کنار مقبره والد مکرمش، مرحوم آیت‌الله میرزا هاشم آملی و استادش شهید مطهری

شهادت

۲۶ اسفند ۱۴۰۴ در جریان جنگ رمضان (جنگ مشترک آمریکا و اسرائیل بر ضد جمهوری اسلامی ایران) به همراه فرزندش مرتضی لاریجانی